

Saarde Sõnumid

Nr 4 (264) 22. aprill 2025

KultuuriTuur täitis Tali Seltsimaja rõõmuga

Saarde valla isetegevuslaste kontserdisarja KultuuriTuur kuues kontsert tõi Tali sajandivanusesse seltsimajja rohkelt esinejaid ja publikut.

Õnnela Teearu koostatud kava oli üles ehitatud lustlikult. Esinesid Õnnela juhendatud ansambel Patlane, Elsa-Pauliine Palu dirigeeritav naiskoor Kanarbik ja Muusikakooli akordioniorkester. Tantsijatest astusid üles Eve Sinijärve juhenda-

tud segarahvatantsurühm Ilvesed, Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 1.-3. ja 4.-6. klassi rahvatantsurühmad ning eakate rahvatantsurühm Mari Karoni juhendamisel.

Nagu juba tavaks saanud, oli publikut rohkem kui saalis toole ning vastuvõtt soe.

Annika Põltsam
Kilingi-Nõmme klubi
juhataja

Rahvatantsurühm Ilvesed

Eakate rahvatantsurühm

Naiskoor Kanarbik

Muusikakooli akordioniorkester

4.-6. klassi rahvatantsurühm

Ansambel Patlane

Rahvatantsurühma Ilvesed mehed

1.-3. klassi rahvatantsurühm

OOTAME TEID

Saarde KultuuriTuur VIII kontsert

25. mai 2025 | 14:00
Kilingi-Nõmme suveaias

Rahvatantsurühmad Ilvesed ja Kilingi

Eakate linetantsurühm Nõmmelined

Võimlemisklubi GITHA viilistlarühm

Meesansambel Nõmmela

Saarde valla laste- ja mudilaskoor

Tihemetsa väikekandle ring

Võimlemisklubi GITHA võimlejad

Naiskoorid Kanarbik ja Kirekeel

4 rahvatantsurühma Kilingi-Nõmme Gümnaasiumist

Segaansambel Patlane

Muusikakooli kitarriansambel ja akordioniorkester

KOHTUMISENI!

Naisrahtantsurühmad Vikkel ja Surju Sõbratarid

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi poisteansambel

Vallavanema veerg

Head vallaelanikud!

Paljude jaoks on kevad aasta ilusaim aeg ja see on hetk, kus maailm justkui ärkab unest. Kõik tundub olevat uus, värske, lootusrikas ja inimesed on rõõmsamad, tänaval naeratatakse rohkem ning elu liigub mõnusa rütmiga edasi.

Ilmastikust tulenevalt on alustatud talvejärgse kruusakatetega teede profileerimistöödega. Vallavalitsus on läbi viinud kolm erinevat hanke-menetlust, et leida majanduslikult soodsaimad ettevõtted, kes teostavad käesoleval aastal Saarde valla kruusakatetega teede profileerimist, mustkatetega teedel lõõkaukude ja defektide remontimist ning kruusakatetega teedel tolmutõrje tööde teostamist.

Koostöös kogukonna töörühma liikmetega, paljude ettevõtjate ja vabaühendustega on valminud Saarde valda tutvustav turismiinfo-kaart. Infokaardi suurus on 2900 x 1950 mm ja selle alumine serv jääb ühe meetri kõrgusele maapinnast. Turismiinfokaart seotakse QR-koodide abil digitaalse infokihiga ja selle eesmärk on parandada Saarde valla turismialase info kättesaadavust ning päevakohasust. Esimeses etapis paigaldatakse viis infotahvli

(Jäärja, Laiksaare, Kilingi-Nõmme, Olerexi tankla ja Tihemetsa) ning tööd teostatakse hiljemalt maikuu lõpuks. Projekti rahastust taotlesime Pärnu Lahe Partnerluskogust ja toetuseks eraldati taotletud summa 8 113,18 eurot.

Tulemas on kolm olulist avalikku arutelu:

1. 21.04 Surju rahvamajas „Loodusliku veerežiimi taastamise projektid, mille eesmärk on hüvitada Rail Baltic kiirraudtee rajamisega metsisele avalduvaid negatiivseid mõjusid“;

2. 07.05 Kilingi-Nõmme Klubis „Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste asukoha eelvaliku riigi eriplaneering ja KSH avalik arutelu“;

3. 08.05 Surju rahvamajas tutvustatakse WaterLANDS projekte, milles on käsitletud Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt koostatud Kikepera looduskaitsealal kuivenduskraavide likvideerimise kavatsusalal paiknevat taristut ja kuivendussüsteeme, ning selgitatakse avalike arutelude vahepealsel ajal tehtud muudatusi.

Ilusat kevade jätku kõigile!

Raivo Ott
vallavanem

Usaldusväärset teavet tuuleenergia kohta saab nüüd riigiinfo telefonilt!

Alates 27. märtsist saavad kõik huvilised oma küsimustele vastused tuuleenergia kohta riigiinfo telefonilt 1247. Uus infoteenus aitab elanikel jõuda teaduspõhise ja ajakohase teabeni, sest taastuvenergia laiem kasutuselevõtt on tekitanud inimestes palju küsimusi.

Küsimusi saab esitada erinevatel teemadel – tuulikute ehitamisest ja tööpõhimõtetest kuni tuulikute võimalike tervise mõjude, tuulikutasu ning majandusliku kasu ja riiklike eesmärkideni välja. Riigiinfo telefon on kättesaadav ööpäevaringselt eesti, vene ja inglise keeles.

Peale tuuleenergia teemade saab riigiinfo telefonile helistades ka teistes valdkondades abi. 1247 vahendab teavet riigiteede (Transpordiamet), politsei teenuste ja maismaapiiri

ületamise (Politsei- ja Piirivalveamet), liiklusõnnetuste vormistamise (Eesti Liikluskindlustuse Fond), Päästeameti teenuste ja kriisivalmiduse (Päästeamet) ning keskkonna (Keskkonnamet) kui ka valimiste eel, ajal ja järel infot ka valimiste kohta. „Meie tugevus peitub selles, et oskame keerulised teemad teha inimestele arusaadavaks ja inimene saab võimalikult paljudele küsimustele vastuse ühelt numbrilt,“ tõi esile Häirekeskuse peadirektor Kätlin Alvela.

Rõõmsa suhtlemiseni!

**USALDUSVÄÄRNE TEAVE
TUULEENERGIA KOHTA**

**RIIGI INFOTELEFON
1247**

INFOT SAAB TUULIKUTE EHITAMISEST JA TÖÖPÕHIMÕTETEST
KUNI TUULIKUTE VÕIMALIKE TERVISEMÕJUDE, TUULIKUTASU NING
MAJANDUSLIKU KASU JA RIIKLIKE EESMÄRKIDENI VÄLJA.

Saarde Vallavolikogu istungil

20. märtsil 2025 toimus Saarde Vallavolikogu istung Kilingi-Nõmme Klubis. Istungil osales 14 volikogu liiget. Istungi päevakorras oli 4 punkti.

1. Võeti vastu otsus „Arvamuse andmine Ristiküla uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse kohta“. Otsustati **nõustuda Marina Minerals OÜ-le (registrikood 11349875) Ristiküla uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisega.**

2. Võeti vastu otsus „Saarde Vallavolikogu 17.11.2022 otsuse nr 1-3/68 „Vallavara võõrandamine enampakkumise korras“ muutmise“. Muudeti Saarde Vallavolikogu 17.11.2022 otsuse nr 1-3/68

punkti 1 ning sõnastati see järgmiselt: „1. Võõrandada kirjaliku enampakkumise korras Saarde vallale kuuluv valitsemis otstarbel mittevajalik vara: Pärnu maakonnas Saarde vallas Kamali külas **Karjääri kinnistu (registrios nr 2602206, katastritunnus 71101:004:0083, sihtotstarve Mäetööstusmaa 100%, pindala 12,83 ha) alghinnaga 100 000 (ükssada tuhat) eurot.**“

3. Edastati Saarde valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku ja avalike arutelude tulemuste kokkuvõte.

4. Vallavanem jagas informatsiooni.

Istung on järelvaadatav: <https://www.youtube.com/watch?v=R-HLEoP9n8k>

Kõigi Saarde Vallavolikogu otsuste, määruste ja protokollidega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.saarde.ee. Vallavolikogu määrused avaldatakse ka elektroonses Riigi Teatajas www.riigiteataja.ee.

Saarde Vallavalitsuse istungitel

19. märtsil toimunud istungil:

1. Anti korraldus kinnitada Pärnu maakonnas Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuv Saarde tn 20 hoonestatud kinnistu (registrios nr 1671706, katastritunnus 30601:005:0037, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 4086 m²) võõrandamiseks korraldatud avaliku kirjaliku enampakkumise ja tunnistada avalik kirjalik enampakkumine nurjunuks, kuna enampakkumisele ei esitatud ühtegi pakkumist.

2. Anti korraldus viia läbi Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuv Saarde tn 20 hoonestatud kinnistu (registrios nr 1671706, katastritunnus 30601:005:0037, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 4086 m²) avalik kirjalik elektrooniline enampakkumine alghinnaga 22 500 eurot.

3. Eraldati raha Saarde valla 2025. a eelarvest „10702 Sotsiaalsete riskirühmade kaitse“ toetuste reall 3000 eurot Pärnu Toidupank MTÜ-le 2025. aasta tegevuskuludeks.

4. Anti kolm sotsiaalvaldkonna korraldust.

5. Kinnitati ja anti projekteerimistingimused Pärnu maakond, Saarde vald, Kilingi-Nõmme linn, Tõlviku juhtimishoone projekteerimiseks.

6. Kiideti heaks ja otsustati edastada volikogule volikogu otsuse eelnõu „Saarde valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2025-2035 koostamise algatamine“.

26. märtsil toimunud istungil:

1. Anti korraldus viia läbi Saarde vallas Kamali külas asuva Karjääri kinnistu (katastritunnus 71101:004:0083, sihtotstarve Mäetööstusmaa 100%, pindala 12,83 ha) avalik kirjalik elektrooniline enampakkumine alghinnaga 100 000 eurot.

2. Anti luba korraldada Kilingi-Nõmme Klubil avalik üritus „Kolhoosi kevadpidu“

29.03.2025 kell 19.00-23.59 ja 30.03.2025 kell 00.00-03.00.

3. Anti luba laatade korraldamiseks Kilingi-Nõmme kesklinna pargis 27.04, 11.05, 15.06, 17.08, 07.09, 12.10 ja 16.11.

4. Anti määrus „Väärteomenetluses Saarde Vallavalitsuse nimel osalevate ametikohtade kinnitamine“.

5. Anti üks sotsiaalvaldkonna korraldus.

6. Toimus arutelu ja info jagamine: Saarde Vallavalitsus andis 19.02.2025 korralduse nr 56 „Lastekaitsepeeva korraldamiseks ideekonkursi korraldamine“, millega sooviti leida koostööpartner 01.06.2025 avaliku ürituse „Lastekaitsepeev Saardes“ korraldamiseks. Ideekavandite esitamise tähtaeg oli 18.03.2025. Tähtjaks ühtegi ideekavandit Saarde vallavalitsusele ei esitatud. Otsustati lugeda ideekonkurss nurjunuks.

Volikogule edastatakse volikogu otsuste eelnõud „Revisjonikomisjoni esimehe ja asesimehe valimine“ ja „Revisjonikomisjoni liikme valimine

02. aprillil toimunud istungil:

1. Anti korraldus seoses toimingupiiranguga hallatava asutuse juhi ülesande täitmiseks.

2. Anti korraldus isikliku kasutusõiguse seadmiseks.

3. Tunnistati „Saarde valla kruusakatetega teede profileerimine“ edukaks pakkumiseks Verston OÜ (registrikood 11947047) hinnapakkumus kui majanduslikult soodsaim pakumuse maksumusega 87,82 eurot käibemaksuga üks tund.

4. Anti korraldus Linkitare katastriüksuse maa sihtotstarve osaliseks muutmiseks.

5. Anti kaks sotsiaalvaldkonna korraldust.

6. Anti luba Tihemetsa Vilistlane MTÜ-l avaliku ürituse „Tihemetsa tehnikumi kokkutulek“ korraldamiseks

12.07.2025 kell 11.00-23.59 kuni 13.07.2025 kell 00.00-02.00.

7. Kinnitati ja anti projekteerimistingimused Pärnu maakond, Saarde vald, Kamali küla, Hoidla /Kamali-Sositee/Sosi kinnistutele (katastritunnused 71101:004:0087, 71101:004:0088, 71101:004:0089, 71101:004:0090, 71101:004:0091, 71101:004:0092, 71101:004:0093, 71101:004:0094, 71101:004:0095, 71101:004:0096, 71101:004:0097, 71101:004:0098, 71101:004:0099, 71101:004:0100, 71101:004:0101, 71101:004:0102, 71101:004:0103, 71101:004:0104, 71101:004:0105, 71101:004:0106, 71101:004:0107, 71101:004:0108, 71101:004:0109, 71101:004:0110, 71101:004:0111, 71101:004:0112, 71101:004:0113, 71101:004:0114, 71101:004:0115, 71101:004:0116, 71101:004:0117, 71101:004:0118, 71101:004:0119, 71101:004:0120, 71101:004:0121, 71101:004:0122, 71101:004:0123, 71101:004:0124, 71101:004:0125, 71101:004:0126, 71101:004:0127, 71101:004:0128, 71101:004:0129, 71101:004:0130, 71101:004:0131, 71101:004:0132, 71101:004:0133, 71101:004:0134, 71101:004:0135, 71101:004:0136, 71101:004:0137, 71101:004:0138, 71101:004:0139, 71101:004:0140, 71101:004:0141, 71101:004:0142, 71101:004:0143, 71101:004:0144, 71101:004:0145, 71101:004:0146, 71101:004:0147, 71101:004:0148, 71101:004:0149, 71101:004:0150, 71101:004:0151, 71101:004:0152, 71101:004:0153, 71101:004:0154, 71101:004:0155, 71101:004:0156, 71101:004:0157, 71101:004:0158, 71101:004:0159, 71101:004:0160, 71101:004:0161, 71101:004:0162, 71101:004:0163, 71101:004:0164, 71101:004:0165, 71101:004:0166, 71101:004:0167, 71101:004:0168, 71101:004:0169, 71101:004:0170, 71101:004:0171, 71101:004:0172, 71101:004:0173, 71101:004:0174, 71101:004:0175, 71101:004:0176, 71101:004:0177, 71101:004:0178, 71101:004:0179, 71101:004:0180, 71101:004:0181, 71101:004:0182, 71101:004:0183, 71101:004:0184, 71101:004:0185, 71101:004:0186, 71101:004:0187, 71101:004:0188, 71101:004:0189, 71101:004:0190, 71101:004:0191, 71101:004:0192, 71101:004:0193, 71101:004:0194, 71101:004:0195, 71101:004:0196, 71101:004:0197, 71101:004:0198, 71101:004:0199, 71101:004:0200, 71101:004:0201, 71101:004:0202, 71101:004:0203, 71101:004:0204, 71101:004:0205, 71101:004:0206, 71101:004:0207, 71101:004:0208, 71101:004:0209, 71101:004:0210, 71101:004:0211, 71101:004:0212, 71101:004:0213, 71101:004:0214, 71101:004:0215, 71101:004:0216, 71101:004:0217, 71101:004:0218, 71101:004:0219, 71101:004:0220, 71101:004:0221, 71101:004:0222, 71101:004:0223, 71101:004:0224, 71101:004:0225, 71101:004:0226, 71101:004:0227, 71101:004:0228, 71101:004:0229, 71101:004:0230, 71101:004:0231, 71101:004:0232, 71101:004:0233, 71101:004:0234, 71101:004:0235, 71101:004:0236, 71101:004:0237, 71101:004:0238, 71101:004:0239, 71101:004:0240, 71101:004:0241, 71101:004:0242, 71101:004:0243, 71101:004:0244, 71101:004:0245, 71101:004:0246, 71101:004:0247, 71101:004:0248, 71101:004:0249, 71101:004:0250, 71101:004:0251, 71101:004:0252, 71101:004:0253, 71101:004:0254, 71101:004:0255, 71101:004:0256, 71101:004:0257, 71101:004:0258, 71101:004:0259, 71101:004:0260, 71101:004:0261, 71101:004:0262, 71101:004:0263, 71101:004:0264, 71101:004:0265, 71101:004:0266, 71101:004:0267, 71101:004:0268, 71101:004:0269, 71101:004:0270, 71101:004:0271, 71101:004:0272, 71101:004:0273, 71101:004:0274, 71101:004:0275, 71101:004:0276, 71101:004:0277, 71101:004:0278, 71101:004:0279, 71101:004:0280, 71101:004:0281, 71101:004:0282, 71101:004:0283, 71101:004:0284, 71101:004:0285, 71101:004:0286, 71101:004:0287, 71101:004:0288, 71101:004:0289, 71101:004:0290, 71101:004:0291, 71101:004:0292, 71101:004:0293, 71101:004:0294, 71101:004:0295, 71101:004:0296, 71101:004:0297, 71101:004:0298, 71101:004:0299, 71101:004:0300, 71101:004:0301, 71101:004:0302, 71101:004:0303, 71101:004:0304, 71101:004:0305, 71101:004:0306, 71101:004:0307, 71101:004:0308, 71101:004:0309, 71101:004:0310, 71101:004:0311, 71101:004:0312, 71101:004:0313, 71101:004:0314, 71101:004:0315, 71101:004:0316, 71101:004:0317, 71101:004:0318, 71101:004:0319, 71101:004:0320, 71101:004:0321, 71101:004:0322, 71101:004:0323, 71101:004:0324, 71101:004:0325, 71101:004:0326, 71101:004:0327, 71101:004:0328, 71101:004:0329, 71101:004:0330, 71101:004:0331, 71101:004:0332, 71101:004:0333, 71101:004:0334, 71101:004:0335, 71101:004:0336, 71101:004:0337, 71101:004:0338, 71101:004:0339, 71101:004:0340, 71101:004:0341, 71101:004:0342, 71101:004:0343, 71101:004:0344, 71101:004:0345, 71101:004:0346, 71101:004:0347, 71101:004:0348, 71101:004:0349, 71101:004:0350, 71101:004:0351, 71101:004:0352, 71101:004:0353, 71101:004:0354, 71101:004:0355, 71101:004:0356, 71101:004:0357, 71101:004:0358, 71101:004:0359, 71101:004:0360, 71101:004:0361, 71101:004:0362, 71101:004:0363, 71101:004:0364, 71101:004:0365, 71101:004:0366, 71101:004:0367, 71101:004:0368, 71101:004:0369, 71101:004:0370, 71101:004:0371, 71101:004:0372, 71101:004:0373, 71101:004:0374, 71101:004:0375, 71101:004:0376, 71101:004:0377, 71101:004:0378, 71101:004:0379, 71101:004:0380, 71101:004:0381, 71101:004:0382, 71101:004:0383, 71101:004:0384, 71101:004:0385, 71101:004:0386, 71101:004:0387, 71101:004:0388, 71101:004:0389, 71101:004:0390, 71101:004:0391, 71101:004:0392, 71101:004:0393, 71101:004:0394, 71101:004:0395, 71101:004:0396, 71101:004:0397, 71101:004:0398, 71101:004:0399, 71101:004:0400, 71101:004:0401, 71101:004:0402, 71101:004:0403, 71101:004:0404, 71101:004:0405, 71101:004:0406, 71101:004:0407, 71101:004:0408, 71101:004:0409, 71101:004:0410, 71101:004:0411, 71101:004:0412, 71101:004:0413, 71101:004:0414, 71101:004:0415, 71101:004:0416, 71101:004:0417, 71101:004:0418, 71101:004:0419, 71101:004:0420, 71101:004:0421, 71101:004:0422, 71101:004:0423, 71101:004:0424, 71101:004:0425, 71101:004:0426, 71101:004:0427, 71101:004:0428, 71101:004:0429, 71101:004:0430, 71101:004:0431, 71101:004:0432, 71101:004:0433, 71101:004:0434, 71101:004:0435, 71101:004:0436, 71101:004:0437, 71101:004:0438, 71101:004:0439, 71101:004:0440, 71101:004:0441, 71101:004:0442, 71101:004:0443, 71101:004:0444, 71101:004:0445, 71101:004:0446, 71101:004:0447, 71101:004:0448, 71101:004:0449, 71101:004:0450, 71101:004:0451, 71101:004:0452, 71101:004:0453, 71101:004:0454, 71101:004:0455, 71101:004:0456, 71101:004:0457, 71101:004:0458, 71101:004:0459, 71101:004:0460, 71101:004:0461, 71101:004:0462, 71101:004:0463, 71101:004:0464, 71101:004:0465, 71101:004:0466, 71101:004:0467, 71101:004:0468, 71101:004:0469, 71101:004:0470, 71101:004:0471, 71101:004:0472, 71101:004:0473, 71101:004:0474, 71101:004:0475, 71101:004:0476, 71101:004:0477, 71101:004:0478, 71101:004:0479, 71101:004:0480, 71101:004:0481, 71101:004:0482, 71101:004:0483, 71101:004:0484, 71101:004:0485, 71101:004:0486, 71101:004:0487, 71101:004:0488, 71101:004:0489, 71101:004:0490, 71101:004:0491, 71101:004:0492, 71101:004:0493, 71101:004:0494, 71101:004:0495, 71101:004:0496, 71101:004:0497, 71101:004:0498, 71101:004:0499, 71101:004:0500, 71101:004:0501, 71101:004:0502, 71101:004:0503, 71101:004:0504, 71101:004:0505, 71101:004:0506, 71101:004:0507, 71101:004:0508, 71101:004:0509, 71101:004:0510, 71101:004:0511, 71101:004:0512, 71101:004:05

Saarde valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku tulemused

Saarde Vallavalitsus korraldas üldplaneeringu planeerimisea- duse § 87 kohase avaliku välja- paneku 30.12.2024-31.01.2025. Avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud toimusid 12.03.2025 Surju rahvamajas ja Kilingi-Nõmme klubis.

Avaliku väljapaneku jooksul laekus ettepanekuid 21-lt osa- poolelt. Avaliku väljapaneku ja arutelude jooksul enam kajasta- mist ja tähelepanu leidnud tee- mad:

1. Tuuleenergeetika alade pla- neerimine ja mõju – mit- med arvamusel väljendasid muret, et tuulikute tekitatav müra ja infraheli mõjutavad inimese tervist ja heaolu, tuulikutega kaasneb mõju looduskeskkonnale, tuu- likute rajamine kahandab kinnisvara väärtust, lubatud on liiga kõrged tuulikud, 1 km vahemaa elamutega ei ole piisav, üldplaneeringu koostamise raames ei ole läbi viidud uuringuid ja mõjusid piisavalt hinnatud.
2. Mitmed maaomanikud ei nõustunud ettepanekuga määrata eratee avalikult kasutatavaks erateeks.
3. Esitati mõned ettepanekud põllu- ja metsamajandusmaa kasutamistingimuste täpsus- tamiseks – määrata täiendav KAH ala Kanakülas, leeven- dada ökoduktide suudmeala piiranguvööndi maakasutus- tingimusi, leevendada väär- tusliku põllumajandusmaa kasutus- ja kaitsetingimusi.

4. Lisaks eeltoodule väljendati avalikul arutelul muret, et üldplaneering määrab osadel tuulenergeetika aladel tuu- likute, juurdepääsuteede ja kaabelliinide asukohad, kuigi eriplaneeringu koostamine alal on alles algusetapis. Avalikel aruteludel kesken- duti eelkõige tuuleenergeetika planeerimise küsimustele ja käsitlusele üldplaneeringus.

Saarde vallavalitsus kaalus kõiki esitatud ettepanekuid ning asjakohasel juhul viib planeerin- gulahendusse vastavad täiendu- sed. Arvestades avalikustamise käigus ja avalikul arutelul huvi- tatud isikute poolt antud arva- musi tuuleenergeetika alade planeerimise osas otsustati, et üldplaneeringuga ei määrata projekteerimistingimuste alusel kavandata- vate tuulikute, juur- depääsuteede ja maakaabel- liinide põhimõttelisi asukohti. Vastav käsitlus üldplaneeringust eemaldatakse. Elektri- tuulikute kavandamiseks tuleb läbi viia vastavalt konkreetsele ajahetkel kehtivale õigusruumile detail- sem planeering (detailplaneer- ing, eriplaneering).

Avaliku väljapaneku ja aru- telu tulemusena täiendatud pla- neering lisatakse tutvumiseks valla veebilehele ja esitatakse koos avalikul väljapanekul esi- tatud kirjalike arvamustega (mida planeeringu koostamisel ei arvestatud) Maa- ja ruumi- ametile heakskiidu menetlemi- seks (orienteeruvalt aprilli II pool).

Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine

Majandus- ja tööstusminister 01.04.2025 käskkirjaga nr 47 kehtestas Pärnu maakonnapla- neeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määra- mine“ kehtestamine Riigikohtu 19.05.2020 otsusega nr 3-18-529 tühistatud trassilõikude piir- konnas. Rail Balticu raudtee on Eesti ja kogu Baltikumi jaoks strateegiliselt oluline taristu- projekt, mis loob kaasaegse ja keskkonnasõbraliku transpor- diühenduse Euroopa raudtee- võrgustikuga, vähendab maan- teetranspordi koormust ning soodustab majandusarengut olles samal ajal sõjalise liiku- vuse selgroog NATO idatiival. Lisaks raudtee trassikoridorile nähakse planeeringus ette uued kohalikud raudtee peatused Sur- jus ja Urissaares, et parandada elanike liikumisvõimalusi ning soodustada piirkonna sidusust. Kavandatud on ka juurdepää- suteed elukohtadele, põllu- ja metsamaadele, et tagada koha-

like elanike liikuvusvõimalu- sed nii raudtee ehitus- kui ka kasutusperioodil. Planeeringus kavandatud leevendusmeetmed tagavad, et olulised mõjud nii inimestele kui ka looduskesk- konnale oleksid võimalikult minimaalsed. Näiteks on ette nähtud müraleevendusvaja- dusega alad, et kaitsta nii ini- meste tervist kui ka tundlikke looduskooslusi. Müratõkke asukohad täpsustatakse pro- jekteerimise käigus. Luitemaa linnualale avalduvate leeven- damatute oluliste ebasoodsate mõjude kompenseerimiseks on välja töötatud hüvitusmeetmed ja hüvitusmeetmeid toetavad tegevused, et tagada Luitemaa linnualal elujõuline metsiste populatsioon. Rail Balticu maa- konnaplaneeringu kohta rohkem infot leiab riigiplaneeringute portaalis riigiplaneering.ee maakonnaplaneeringute rubrii- gist.

Riik tutvustab Liivi lahe elektriühenduse trassialternatiivide värskelt valminud võrdlustulemusi

Liivi lahe meretuulepargi elekt- riühenduse riigi eriplaneering on jõudnud etappi, kus valmimas on trassialternatiivide võrdlused. Neid tutvustab planeeringu meeskond nii Saarde vallas kui Häädemeeste vallas maikuu alguses. Täiendavalt tehakse ka veebitutvustus neile, kes oma kodukohas toimuval kohtumi- sel füüsiliselt osaleda ei saa.

Kaasamiskoosolekul annab Majandus- ja Kommunikatsiooni- ministeerium koos projektipartne- rite Skepast&Puhkimi ning Enefit Greeniga ülevaate sellest, millised eksperthinnangud trassialternatiividele on tehtud ja milliseid veel tehakse, missuguseid kriteeriume hindamisel arvestatakse ning mis on projekti edasised tegevused. Lisaks antakse ülevaade meelsu- suuringu tulemustest, milles kut- suti osalema trassialternatiividest puudutatud maaomanikke eesti.ee meiliaadressi ja täiendavate kana- lite kaudu. Oluline osa koosoleku- test on avatud arutelul, mistõttu on peale planeeringu meeskonna ülevaateid võimalus kõigil ka küsi- musi esitada.

Koosolekud toimuvad

- 6.05.2025 algusega kell 18.45 Häädemeeste seltsimajas
- 7.05.2025 algusega kell 18.45 Kilingi-Nõmme klubis

- 14.05.2025 algusega kell 17.30 veebikoosolek (link ja hilisem salvestus leitav www.liivielek-ter.ee)

Eraldi on saanud kõik trassial- ternatiividest otseselt puudutatud maaomanikud kutse osalema maa- omanikele suunatud kohtumistel, mis toimuvad samadel kuupäeva- del ja samades kohtades vahetult enne avalikku osa. Kui Te olete trassialternatiivide lähialasse jääva kinnistul omanik, kuid pole eesti.ee aadressile saadetud teavitust kätte saanud, siis palun võtke ühendust riigi eriplaneeringu projektijuhi Anne Martiniga (anne.martin@mkm.ee).

“Kuna trassialternatiividest puudutatud maaomanikke on oma- jagu, siis anname esmalt võimaluse neile esitada konkreetset nende kinnistut puudutavaid küsimusi. Ka siiani tulnud tagasisidest tuleb välja, et osa inimesi soovib teada vaid oma kinnistu kohta käivat infot, sh piirangute, hüvitiste ning maakasutusvõimaluste kohta. Sel- leks olemegi kaasamiskoosoleku jaganud kaheks. Esimene osa maa- omanikele nende kinnistute tee- madel. Teine osa alates kella 18.45 kõigile vallaelanikele üldteemadel, kus räägime näiteks uuringutest, planeeringu eesmärkidest ja kritee-

riumitest ning sellele järgneb ühine arutelu,” selgitab projektijuht Anne Martin.

Vabariigi Valitsus algatas 04.08.2022 Liivi lahe meretuule- pargi elektriühenduste riigi eripla- neeringu koostamise ja keskkon- namõju strateegilise hindamise (KSH). Planeeringu eesmärk on kavandada Liivi lahe meretuule- pargi elektriühendus, mille kaudu tuuakse merel tuulest toodetud elekter maismaale põhivõrku, kust see jõuab tarbijateni.

Meretuulepargis elektrienergia tootmisega paraneb Eesti varus- tustuskindlus ja energiajulgeolek. Kuna tuuleenergia on üks odava- maid tootmisviise, siis muudab see elektrihinna ka taskukohasemaks. Samuti on tuuleenergia puhas ja taastuv ning seega keskkonnasõb- ralik energiaallikas.

Elektriühenduse trassikoridori asukoha otsustab valitsus eeldata- vasti 2026. aastal. Meretuulepark koos selleks vajaliku elektriühen- dusega on kavandatud valmima aastal 2030.

Riigi eriplaneeringu koostamist korraldab Majandus- ja Kommu- nikatsiooniministeerium, täpsemat infot planeeringu kohta leiab www.liivielekter.ee.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Vabane hoovis seisvast autoromust!

12. mail algab romusõidukite kokkukogumise kampaania, mille käigus saab kuu aja jook- sul jäätmekäitlejatele tasuta üle anda vanu seisma jäänud sõidu- keid.

Hoovis või põlluserval lagune- vad autoromud on ohtlikud jäätmed, mis kujutavad ohtu nii inimeste ter- visele kui keskkonnale. Kui vana romu õigesti käidelda, saab sellest aga varuosasid ning väärtuslikku materjali, millest toota näiteks uusi sõidukeid või muid tooteid. Kui tavaliselt peab inimene romusõi- duki jäätmekäitlejale ise ära viima või organiseerima selle transpordi ja tasuma romusõiduki äraveo eest, siis kampaania käigus tuleb jäät- mekäitleja sõidukile tasuta järele. Üle saab anda ka osaliselt lammu- tatud sõidukeid. Kampaania käigus äraveetavate romusõidukite eest raha ei maksta.

Enda nimel olevale sõidukile äraveo tellimine

Kui romusõiduki äraveo tellib selle omanik, siis tuleb tal esitada jäätmekäitlejale kehtiv registree- rimistunnistus. Kui sõiduki doku- mendid on kaduma läinud, saab ühendust võtta Transpordiametiga, kes edastab omanikule vajalikud dokumendid. Kampaania ajal on registritunnistuse digidokumendi väljastamine tasuta.

Teise inimese nimel olevale romusõidukile äraveo tellimine

Kui inimese hoovis seisev romu- sõiduk kuulub hoopis kellelegi teisele, siis tasub võtta ühendust Transpordiametiga (info@trans- pordiamet.ee). Ametile tuleb esi-

HOOV PUHTAKS!

LASE OMA AUTOROMU TASUTA ÄRA VIIA!

12.05.-09.06.2025

tada digitaalselt allkirjastatud taot- lus, misjärel võetakse ühendust auto omanikuga ja palutakse vormistada volitus sõiduki üleandmiseks jäät- mekäitlejale. Jäätmekäitleja tuleb romule järgi ning kustutab sõiduki registrist.

Kui sõiduk ei ole registreeritud kellegi nimele

Veendu Transpordiameti e-tee- ninduse taustakontrollist, kas sõi- duk on liiklusregistris. Kui ei ole, kuid sõiduk on tuvastatav (olemas registreerimisnumber või VIN- kood), siis pole see takistuseks – kampaania käigus on esmakord- selt võimalik ära anda ka selliseid sõidukeid, mis on liiklusregistrist kustutatud. Võta ühendust jäät- mekäitlejaga, kes viib omanikuta romu ära.

Romusõiduki tasuta äraveo saab tellida alates 12. maist kuni 9. juunini. Veo tellimiseks tuleb ühendust võtta Eesti Autolammu- tuste Liiduga (info@elv.ee, +372 578 77 233) või Kuusakoski AS-ga (firma@kuusakoski.ee, 13 660). Veendu, et romule järgi tulevate puksiirile oleks tagatud vaba ligi- pääs ja ohutu teenindusruum. Täp- sem info tingimuste ja taotluste esitamise kohta: www.kliimami- nisteerium.ee/romusoidukid.

Romukampaania toimub Klii- maministeeriumi, Keskkonna- ameti, Transpordiameti, Eesti Autolammutuste Liidu ja Kuusa- koski AS koostöös. Kampaania toimub sel aastal kuuendat korda. Varasemate kampaaniate tulemu- sel on jäätmekäitlejatele üle antud kokku üle 1400 romusõiduki.

Ülevaade Saarde valla tuuleenergia planeeringutest

Hetkel on Saarde vallas menetluses paar tuuleenergia eriplaneeringut ja üks detailplaneering. Käesoleval hetkel on kõige aktiivsem menetlusprotsess käimas just olemasoleva Saarde tuulepargi edasiarenduse eriplaneeringuga. Antud eriplaneeringu arendaja on Utilitas Wind OÜ, kellel on soov laiendada olemasolevat tuuleparki. Utilitas Wind OÜ esitas Saarde Vallavalitsusele eelmise aasta kevadel (9.05.2024) eriplaneeringu algatamise taotluse. Eelmise aasta suve lõpus (15.08.2024) Saarde Vallavolikogu algatas otsusega nr 148 eriplaneeringu koos keskkonnamõju strateegiline hindamisega.

Planeerimisest tulenevalt on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamisel kohustuslik keskkonnamõju strateegiline hindamine. Selle üks peamisi ülesandeid on anda otsustajale teavet strateegiliste valikutega kaasneva keskkonnamõju, sealjuures eelkõige ebasoodsa mõju kohta. Lisaks aitab see ka arendajal kavandada ja suunata oma projekti teadvustades ja võttes arvesse, milline on tema tegevuse mõju looduskeskkonnale ja läbi selle inimkeskkonnale.

Peale olemasoleva Saarde tuulepargi edasiarenduse eriplaneeringu algatamist

viis Saarde Vallavalitsus läbi hanke eriplaneeringu koostaja leidmiseks. Riigihanke tulemusena asus olemasoleva Saarde tuulepargi eriplaneeringut koostama eriplaneeringu konsultant Plannum OÜ koostöös Roheplaani OÜga. Roheplaani roll on keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine. Seejärel alustati eriplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi kirjutamisega. Programm sai valmis ning oli avalikul väljapanekul 3.12. 2024 kuni 6.01.2025.

Vastavalt planeerimisest tulenevalt on igaühel õigus planeerimisemenetluses ja selle ajal avaldada arvamust planeeringu kohta. Planeerimisemenetlus on avalik, seega on informatsioon kõik kättesaadav. Parim viis infoga tutvumiseks on Saarde valla koduleheküljel.

Avalikule väljapanekule järgnevalt toimusid planeerimisest tulenevalt alusel kaks avalikku arutelu (6.02.2025 ja 10.02.2025). Avaliku väljapaneku ja avalike arutelude tulemuste alusel on eriplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmis tehtud vajalikud muudatused. Järgnevalt on kavas koostada eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese

etapi aruanne. Kokkuvõtvalt on olemasoleva Saarde tuulepargi edasiarenduse eriplaneeringu menetlus veel üsna algusfaasis, eeldatav menetluse lõpp on suvi 2026. Seega ei ole planeerimise algusfaasis veel teada, milline lahendus tuleb. Olu korda võivad muuta näiteks uuringute tulemused.

Järgnevalt liigume Kikepera eriplaneeringu juurde. Saarde Vallavolikogu algatas 17.10.2024 otsusega nr 158 Kikepera eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise. Tuleb nentida, et sellesse etappi jäi eriplaneeringu menetlus seisma, sest Kikepera eriplaneeringu arendaja Vestman Solar OÜ soovis enne eriplaneeringu koostaja leidmist saada veel sisen-dit. Eriplaneeringu koostaja töökulu on suur kulu arendajale ning enne suuremat väljaminekut soovis arendaja veenduda asukoha sobivuses. 11.03.2025 edastas Vestman Solar OÜ Saarde Vallavalitsusele avalduse algatatud eriplaneeringu lõpetamiseks, sest ilmnesis asjaolud, mis välistavad planeeringu elluviimise tulevikus. Saarde Vallavalitsus lõpetas 12.03.2025 Kikepera eriplaneeringu planeerimisest tulenevalt ja haldusmenetlusest tulenevalt.

Eriplaneeringutest on veel õhus Siiraku tuulepargi

eriplaneering. Käesolev planeering väga hea näide sellest kuidas planeerimise alguses ei ole kunagi teada, milline lahendus tulla võib, sest menetluse käigus võib ilmnedas erinevaid asjaolusid. Saarde Vallavolikogu algatas 17.03.2020 otsusega nr 11 Siiraku tuulepargi eriplaneeringu koos keskkonnamõju strateegiline hindamisega. Juba menetluse algusfaasis selgus, et looduskaitsepiirangud peatavad menetluse. Eriplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse koostamise käigus selgus vajadus läbi viia linnustiku uuring. Eesti Ornitoloogiaühingu poolt 2023. a veebruaris valminud uuring tõi välja linnustikule avaldust mõjust tulenevad kitsaskohad ja pakkus välja leevendusmeetmed. Peamine negatiivne ja oluline mõju on mustale toonekurele sobivate toitumisalade kasutamise vähenemine. Sel puhul on koostoides nii tuulikute häiriv mõju kui barjääri efekt. Seega ei ole tulemuslikke vältimise ja leevendusmeetmeid võimalik välja pakkuda. Uuringu tulemustest lähtuvalt jäigi eriplaneeringu menetlus seisma.

Siiraku eriplaneeringu huvitatud isik Enefit Green AS ei ole tänaseni veel eri-

planeeringu lõpetamise avaldust Saarde Vallavalitsusele esitanud. Saarde Vallavalitsus otsustas saata arendajale päringu (4.04.2025) numbriga 7-13/483, milles soovib teada saada Enefit Green AS'i edaspidise plaane seoses Siiraku tuulepargiga. Seega jääme Siiraku tuulepargi arendaja tagasiside ootele.

Kui eelpoolmainitud tuuleenergia planeeringud olid eriplaneeringud, siis käesoleva aasta alguses algatas Saarde Vallavalitsus ka ühe üksiktuuliku detailplaneeringu. Detailplaneeringu algatati 22.01.2025 korraldusega nr 2-3/22. Huvitatud isikuks Videvik Energia OÜ. Detailplaneeringu menetlus on tänaseks jätkuvalt algusfaasis, sest arendajal tuleb teha pisut eeltööd enne kui Saarde Vallavalitsus saab lähteseisukohad paika panna. Näiteks tuleb asja- ja ajakohastada eelhinnaangut, tellida tuleb eksperdilt metsise uuring ning sõlmida notariaalsed lepingud lähimate kinnistuomanikega. Põhjalik ja korrektne eelhindamine on vajalik, sest see välistab põhjendamatu keskkonnanstrateegilise mõjuhindamise algatamise või algatamata järgmise. Arendajal tuleb eelhinnaangut lasta ajakohastada, sest Saarde Vallavalitsusele teadaolevalt on ilmnunud uusi asjaolusid.

25.03.2025 on Keskkonnaamet oma kirjaga nr 6-2/24/24987-5 arendajale vastanud ja lisanud info teadmiseks ka Saarde Vallavalitsusele, et nende hinnangu on valitud asukoht tuulikule ebasobiv ning tuuliku rajamise tulemusena on oht tuumalade sidususele, mistõttu ei ole välistatud ebasoodne oluline mõju Natura 2000 Põhja-Liivimaa linnualale kui ka Natura 2000 võrgustikku kuulvale Kaugoja metsise püsilupaigale.

Tuuleenergia planeeringute kohta leiab infot Saarde valla koduleheküljelt eriplaneeringute ja detailplaneeringute alt. Kui Teil tekib täiendavaid küsimusi seoses tuuleenergeetika planeeringute menetlemise osas, siis võib julgelt ühendust võtta valla taastuvenergia spetsialistiga e-maili aadressil merileid.kutt@saarde.ee. Olemasoleva üheksa tuuliku Saarde tuulepargiga seotud mured või probleemid saab kirjaga teele panna aadressile saardetuulepark@utilitas.ee. Näiteks kui on tekkinud mingeid häirivaid muutusi müra, võiks sellest tuulepargi omanikule esimesel võimalusel teada anda. Põhjus võib tuleneda tehnilisest veast, mis võib vajada hooldusega kõrvaldamist.

Merileid Kütt

taastuvenergia spetsialist

Väike-konnakotkad on Eesti poole teel

Kevade saabudes võtavad kuumat Aafrika päikese alt väike-konnakotkad suuna Eesti poole. Tegemist on rändlindudega, kelle talvituslad asuvad Lõuna- ja Kagu-Aafrikas. Esimesed kiiremad saabujad jõuavad Eestisse juba märtsi lõpus, aprilli alguses ning ligikaudu 2-3 kuusele tagasirändele lõuna suunas asutakse juba septembris.¹

Väike-konnakotkas on Eestis pesitsevatest kotkastest kõige arvukam, neid on hinnanguliselt u 500-600 paari. Tegemist on Eesti I kaitsekategooria linnuliigiga, kelle elupaigad asuvad ka Saarde tuulepargi lähisel, mistõttu tuleb neid ka seirata. Kusjuures oma pesa vahetavad ja keskmiselt iga 3 aasta järel. Väike-konnakotkaste seire Saarde tuulepargis algas juba 2018. aastal, kui viidi läbi keskkonnamõjude hindamist. Ekspertide sõnul on vajalik linde jälgida ka tuulepargi ehituse ajal ning 5 aasta jooksul pärast tuulikute püs-

Foto: Kotkaklubi

titamist. Kotkaseiret teostab MTÜ Kotkaklubi Urmas Sellise juhtimisel.

Kotkaste seire käigus pannakse võimalusel kotkastele GPS jälgimisest, see annab kõige täpsema ülevaate linna elupaigakasutusest. Kuivõrd igal aastal ei pruugi kotkad antud pesakohti astuda või nende püüdmine ebaõnnestub, tuleb läbi viia ka visuaalseid vaatlusi linna elupaiga lähisel. Ühel vaatluspäeval vaadeldakse elupaiga piirkonda 4 tunni jooksul. Visuaalsete vaatluste abil saab infot ka teiste sama piirkonda kasutavate kotkaste kohta, kes

võivad mõnda aega viibida võõral territooriumil. Saatjate abil on võimalik saada konkreetse isendi kohta põhjalik info ja ideaalis mitme aasta jooksul. Saatjate tööd jälgitakse igapäevaselt, mis võimaldab kiirelt reageerida, kui linna käitumises anomaaliaid esineb (nt elektriliinis vigastatud, hukkunud, vms). Isalindude jälgimine on efektiivsem, sest enamuse toitu hangivad nemed, emalind on pigem pesa juures. Kõige paremini on enne-pärast meetodil võrreldavad just sama isendi andmed. Siiski ei erine ka samas kohas pesitsevate erinevate isendite andmed märkimisväärselt.

Esimesena sai GPS jälgimisest endale nn Mälgandi isalind, keda jälgiti vahemikus 2018 augustist kuni 2020 novembrini. Side kotkaga katkes Aafrikas (Tansaania) ning tõenäoliselt lind hukkus rändel või talvituskohas. GPS seadet kätte ei saadudki – levi Aafrikas on üldiselt katkendlik ning täpne hukkumise koht jääb seega üldjuhul välja selgitamata.

2022. aastal paigaldati GPS seade väike-konnakotkale, kes sai nimeks Neits. Tema toimetamisi sai jälgida ainult 2022. a hooajal. Ka Neitsi teekond Aafrikasse oli täis ootamatusi, millest on kirjutatud ka varem (vt siit: <https://www.utilitas.ee/loodusega-koos-saarde-tuulepargi-lahistel-elav-vaike-konnakotkas-sattus-ukrainas-sekeldustesse/>). Paraku hukkus ka Neits 2023. a kevadel rändel, side temaga katkes Bulgaarias.

2023. hooajal oli taas-kord õnn väike-konnakotka püüdmisel, sel korral sai isend nimeks Kärsu. Väike-konnakotkas Kärsu oli

märtsi lõpus veel Aafrikas (Ugandas) ja hetkel Ukraina kohal. Eestisse jõuab loodetavasti aprilli lõpuks kohale. Nagu eelpool juttu tuli, siis Aafrika levi on üsna katkendlik ja vahepeal Kärsu teekonda jälgides tekkis üsna suur mure tema käekäigu pärast. Rõõm oli suur, kui selgus, et Kärsuga on kõik hästi ja rännutee ikkagi jätkub. Kärsu toimetamistel saab silma peal hoida siin: <https://birdmap.5dvision.ee/>. Soovime talle head reisi ja turvalist koduteed!

Väike-konnakotka seire lõplik aruanne valmib alles 2027. aasta lõpus, mil saavad vastuse ka küsimused, kas kotkad väldivad tuulikute lähedust või mitte, kas või mil määral liigid kohanduvad muutunud oludega ning kuidas mõjutab tuulikute lähedus nende pesitsemist. Juba praegu on Saarde tuulepargi arendaja Utilitas Wind OÜ rakendanud järeelseiret tulenevat soovist seisata tuulikud samal põllul toimuva vilja- ja heinakoristuse ajaks, sest väike-konnakotkad on teadaolevalt tuulikute

osas tundlikud kuna kasutavad lennul tõusvaid õhuvoolusid. Saagikoristuse ajal lendavad nad kohale (ka hii-reviud, valge-toonekured jt) lähemalt ja kaugemalt, sest koristusmasina alt läbi käinud saakloom on lindudele kerge saak. Lisaks võivad nad liigikaaslaste lähedusest ka stressi sattuda ning ei pruugi reageerida tuulikulaabade liikumisele ja võivad seeläbi hukkuda.

Lõpetuseks leiab veel palju põnevat infot kotkaste kohta Kotkaklubi koduleheküljelt. Tegemist on vabaühendusega, mis on loodud 1999. a. Klubi koondab kotkaste ja must-toonekure kaitsmisele, uurimisele ja tutvustamisel pühendunud sõpru ning nende peamine eesmärk on, et kotkad ja must-toonekurg jääksid ilmestama Eesti maastikku ka tulevikus. Loodame siiralt, et just nii saabki olema.

/Artikli koostamisel on kasutatud MTÜ Kotkaklubi 2022. a ja 2023. a seirearuandeid/

Merileid Kütt

taastuvenergia spetsialist

¹ <https://www.kotkas.ee/liigid/vaike-konnakotkas>

Kolhoosi kevadpidu tõi klubisse poole sajandi tagust hõngu

Märtsi viimasel laupäeval kogunes klubisse rohkem kui paarsada retrorõivastuses inimest. Vanaema kappidest välja otsitud krimp-leenkleidid, kitlid, parukad ja nõukaaegsed ülikonnad tekitasid tunde, nagu oleksime minevikku rännanud.

Kümme laudkonda olid retrolaua katmise võistluseks kokku kogunud täpilised ja lillelised nõud, karahvinid ja isegi originaalpudelites joogid ning valmistanud sülti, rosoljet või muud ajastukohast toitu. Nagu ühe laudkonna eestvedaja ütles, tuli nõude kokkuotsimiseks kuu aja jooksul sõita tuttavate juurde üle kogu Eesti. Rahvas hääletas võitjaks Kadri Karoni laudkonna, kes oli laua kaunistanud ajalehtede, originaalsildiga pudelite, kolmeliitriste mahlapurkide, päris heeringa ja suitsuräimedega.

Peo avas kõnega „esimees“ Aleksander Vilinurm, kelle kodusest muuseumist pärines ka suur autotäis peoks vajalikke esemeid.

Klubi puhkeruumi kogunes tänu vastutulelikele

inimestele kuhjade viisi rõivaid ja muid aksessuaare nõukaaegse moedemonstratsiooni läbiviimiseks. Helle Bergi, Kadri Karoni ja Marko Sassjani kokkupanud poole tunnine moedemonstratsioon pani publiku saalis huilgama ning püsti seistes plaksutama. Kokku osales moedemonstratsiooni 15 kogukonnaliikmetest mannekeeni vanuses 13-89.

Omaaegne tuntud solist Toivo Kaiküll oli koos Önnela Teearu ja ansambli tuga „Patlane“ ja „Nõmmela“ ning külalisesinejatega Surjust ette valmistatud kolhoosilüürika nime kandvad laulud. Ette kanti ka Vello Orumetsa „Kui kõnnib mannekeen“, mille saateks tantsisid Erki Meltsa juhendatud tantsutüdrukud. Ajastukohaste tantsudega esinesid klubi rühmad „Ilvesed“ ja „Kilingi“ Eve Sinijärve juhendamisel.

Palju elevust tekitas lüpsivõistlus elusuures täispuhutud lehmaga ning Aleks Linnu toodud külgorviga mootorratas fotonurgas. Autentse elutoa ja kõõgi kujundas väikese

saali lavale Kadri Karon.

Ansambel Justament täitis tantsupõranda rahvaga kohe esimese lauluga. Eriline tänu Önnela Teearule, kes pidi kiirkorras õhtujuhi rolli enda kanda võtma, sest kuulutustes mainitud õhtujuht oli vahetult enne pidu haigestunud.

Klubi tänab kõiki asjaosalisi, kes laenasid rõivaid ja muid esemeid ning eriti korraldusmeeskonda, ilma kelleleta ei oleks meie sündmustel nii eripärast ja loomingulist nägu. Täname publikut, kellest paljud toreda peo nimel juba pikalt ettevalmistusi tegid. Seekord küll kõigile kohti ei jagunud, kuid vahvaid sündmusi on meil tulemas läbi kogu aasta.

Annika Põltsam
Klubi juhataja

Tali seltsimaja ärkab kevadel ellu

Sajandivanuse Tali seltsimaja sündmused toovad kohale esinejaid ja publikut kogu vallast ja kaugemaltki.

Möödunud aasta algusest on Tali kultuurisündmuste korraldamine Kilingi-Nõmme Klubi ülesanne ning tänavusse aastasse oleme planeerinud kuus sündmust.

Kultuuriaasta avasime naistepäeva peoga. Peol esines muusik Rivo Rehe, kes mängis nii tantsumuusikat kui korraldas vaheaegadel lustakaid mängu.

Kui enne peo algust tundus, et kõigi osalejate äramahutamiseks pole kusagile enam laudu panna, siis peo käigus tuli inimesi veelgi juurde. Lisaks Tali elanikele ja kaugemalt koju tulnud kohalikele külastati sündmust nii Surjust, Kilingi-Nõmmest kui Häädemeestelt.

Nädal hiljem korraldasime Saarde kultuurituuri kontserdi. Seekord pidasid kohvikut Tali noortetoa noored koos juhendaja Lii Raudsepaga.

31. mail kell 17 ootame kõiki Tali Seltsimajja vaatame 100-aastast tum-

filmi „Jüri Rumm“, millele mängivad taustaks Lähkma küla pillimehed ja sõbrad, muusikajuhiks on Sanna Mansikkaniemi. Spetsiaalselt selle filmi tarbeks ehitatud efektimasina abil tehakse naturaalseid heliefekte. Aasta eest linastus film samade pillimeeste osavõtul Lähkma külamajas ning sai seal suure publikumenu osaliseks.

Filmi Talile küllakutsujaks on Kilingi-Nõmme Klubi ning kui eelregistreerud klubi@saarde.ee või telefonil 5569 5715 hiljemalt 27. mail, on sissepääs tasuta. Hiljem ja kohapeal pääse 5 eurot. Tund enne filmi algust ja vaheajal on avatud kohvik.

Annika Põltsam
Kilingi-Nõmme klubi juhataja

Surju raamatukogus

*** NÄITUS: „PLIATSI JA PINTSLIGA“ aprill-mai.**

Näha saab visandeid nii paberil kui keraamikal. Autoriks on Ene Tapfer, kes on Eesti Kunstiakadeemia lõpetanud keraamik. Ta kuulub Eesti Keraamikute Liidu liikmeskonda, on esinenud paljudel näitustel. Igapäevaselt tegeleb loominguga nii paberil kui keraamikal, õpetab keraamikatarkust lastele ja täiskasvanutele. Juhendab lühiajalisi keraamikakursusi ja õpitube üle kogu Eesti. Ene elab Kikeperas Saarde vallas, kus asub ka tema kodune ateljee. Surju raamatukogus toimub tema juhendamisel, juba kuundenat aastat kord kuus, keraamika õpiring.

*** KERAAMIKA ÕPIRING 08.05 kell 10.30, hooaja viimane.**

*** RÄNDNÄITUS: 16.04-21.05 „PÄRAND ELAB“.**

Näitusega kutsub Eesti Rahvakultuuri Keskus üles inimesi märkama ja väärtustama põlvst põlve edasi antavaid teadmisi, oskusi, kombeid ja tavasi. Näitus on kujundatud pesunõrini, millele on riputatud 15 tekstiga riideset – lapitekid, põlled, lisaks kiiktool, korv koos lõngakerade ja

paalapunumise õpetusega, ravimtaimed, töölehed...

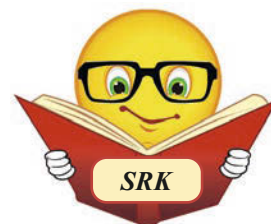
Näitused on avatud raamatukogu lahtiolekuaegadel.

OLETE OODATUD NÄITUSEID KÜLASTAMA!

Sellel aastal teistmoodi! Projekt „HAKKAB LOOMA“ – UNISTAMIS-TALGUD – millises Eestis ma tahan elada 2050. aastal? Veebileht: <https://hakkablooma.ee/>

Korraldajad: projekti tiim ja Eesti Rahvusraamatukogu.

*** Üle-eestiline talgupäev toimub 03.05, Surju raamatukogus unistame kella 10-12.00.** Raamatukogu on avatud ruum, kus on hea unistamistalguid läbi viia. Koos unistamisjuhiga unistame endale just sellise Eesti, kus meil kõigil oleks hea elada ja end teostada. Nii nagu igal inimesel peaks oma elus olema siht, samamoodi ka riigil ja rahval peaks olema oma eesmärk ja visioon – kuhu liigume, mis annab jõudu ja lootust kriisiaegadel hakkama saada ja need üle elada. Eesmärgiks on tuua inimesed kokku, et aidata mõista, mida eestimaalased tegelikult väärtustavad

ja ootavad, kes me oleme ja kuhu läheme. Jagada lootust, loovust ja usku, et parimad ajad on ees. Meil on vaja teadmist, et tulevik on lootusrikkam ning parem, kui meie tänane ärev, kriisides ja kiirete muutustega maailm.

Surju-Ilvese külaseltsiga kutsume teid kõiki unistama ja oma arvamust avaldama!

Unistus on väga oluline asi, mis peab sul igaks juhaks tagataskus olema!

*** Raamatuaasta tähestitiku väljapanekud aprillis:** H-humoreskid, I-ilukirjandus; Rahvusvaheline lasteraamatupäev – H. C. Anderseni elu ja looming. **NB! 13.-17. MAI on raamatukogu SULETUD!**

Kohtume raamatukogus!
Riita Lillemets

Kilingi-Nõmme Lasteaed „Kröll”

Kevadet otsimas

Sõbrad Ohoo ja Ahaa olid kuulnud, et kätte on jõudnud kevad. Teadmata, milline see kevad välja näeb, otsustasid nad seda otsima minna. Lohistas oma kelku ja tassides kaenlas tõukeratast, jõudsid nad lasteaia juurde. Küsisid lastelt, milline kevad välja näeb- suur, ümmargune, sõbralik või värviline? Lapsed olid lahkelt nõus selgitama. Ohool ja Ahaal olid kaasas bingo-kaardid, millel pildid erinevate kevade märkidega – putukate hotell, päike, linnu pesakast. Enne otsimist tuli laulu saatel ennast soojaks tantsida. “Kas olete valmis kevadet otsima?” küsis Ohoo, lehvitates bingoga.

“Jaa!” hüüdsid lapsed rõmsalt. Suuremad lapsed moodustasid kiirelt 4-5 liikmelised grupid, nooremad läksid koos õpetajatega. Seejärel oli minek nii kiire, et näpunäiteid polnud kellelgi aega kuulata.

Nii algaski suur kevade jaht! Lapsed jooksid mööda õue, otsides ja märkides, mida nad nägid: „Siin on lill!” hüüdis üks. „Vaata, lind lendab!” kilkas teine. Mõni leidis linnusule, teine kivikese.

Kui kõik kevade tunnused olid leitud ja bingokaardid täidetud, kogunesid lapsed Ohoo ja Ahaa juurde tagasi. “Te olite imelised kevadeotsijad!” kiitis Ahaa. “Aga nüüd on aeg mängudeks!”

Koos joonistati kriitidega asfaldile, visati täpsust. Lõpuks võtsid Ohoo ja Ahaa välja hii-gelmullide tegemise vahendid ja igaüks sai teha suuri mulle, mis särasid kevadpäikeses. Lõbu ja lusti jagus nii suurtele kui väikestele.

Lepiti kokku, et Ahaa ja Ohoo tulevad teinekordki lastele külla, et koos midagi põnevat ette võtta.

**Tibupoegade rühma
õpetajad**

Fotod erakogust

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Koolimaja muutub ajaga – KiNG rekonstrueerimistööd liiguvad etapiviisiliselt edasi

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi rekonstrueerimistööd liiguvad kindlalt edasi, et 64 aasta vanune koolihoone vastaks tänapäevastele vajadustele. Eesmärk on pakuda meie lastele ja töötajatele kaasaegset, turvalist ja energiatõhusat õpikeskkonda.

Esimene etapp: kahekorruselise tiiva uuendus

2024. aasta augustis jõudis lõpule rekonstrueerimise esimene etapp, mille käigus uuendati koolimaja kahekorruselise tiiba. Tegemist oli suuremahulise tööga, mille raames:

- soojustati fassaadi ja põõning ning vahetati välja kõik aknad;
- ümber ehitati tualettruimid, õpetajate tuba ja tehnoloogiõpetuseks vajalikud ruumid;
- paigaldati kogu majas uued radiaatorid;
- väikeses tiivas sai valmis ventilatsioonisüsteem ning uuendati elektrivõrk ja valgustus;
- parandati ruumilahendusi ning alustati invatõstuki ehitusega;
- klassiruumid ning koridorid said kaasaegse viimistluse ja sisekliima.

Teine etapp: aula korpuse uuendus

Käesoleva aasta aprillis lõpeb teine etapp, mis keskendus kooli aula, lava ja aulataguste ruumide täielikule renoveerimisele. Tööde

käigus:

- saavad HEV õppijate väikeklassideks kunagised spordisaal/aula riietusruumid;
- uueneb lava ning muidu harva kasutatud pind leiab rakenduse ka klassina;
- paigaldati kogu selle korpuse ventilatsioon, uued elektrisüsteemid ja säästlikud valgustid;
- paraneb aula akustika, valmis rõdu ning kaks eraldi väiksemat ruumi, et korraldada paremini erinevaid tegevusi koolis;
- ka selles korpuses on nüüd soojustad fassaadi ja põõning ning uued aknad;
- lammutati lagunemisohlik korsten ning pisut paranes kõõgi abiruumide olukord.

Need tööd olid eriti oodatud, sest tegemist on väga erinevate ja väga oluliste ülesandega täitvate ruumidega.

Algamas on kolmas etapp – kolmekorruselise suur tiib
Aprilli koolivaheajal alga-

vad eksamid, kolimised ja samal ajal ehitustööd kõige mahukamas koolimaja osas. Alustatakse kolmandat etappi, mille raames rekonstrueeritakse koolimaja Sambla tänavaga piirnev kolmekorruselise osa. Kokku puudutab see 15 klassiruumi, mis läbivad

uuenduskuuri:

- koos fassaadi soojustusega vahetatakse välja 45 akent ja fuajee aknaplokk;
 - paigaldatakse kaasaegne ventilatsioon, mis tagab ka päikesepoolsetes klassides normaalse sisekliima;
 - vahetatakse välja aegunud elektrisüsteem, nõrkvoolukaabeldus ja valgustid;
 - parandatakse ruumilahendusi ja täidetakse mitmed turvanõuded.
- Ees on väga keeruline viimane veerand, kus paral-

leelselt toimuvad eksamid ja kokkuvõtted, igapäevane õppetöö, remont, kolimine ja uue õppeaasta ettevalmistus. Samas teame kogu kooliperega, et pärast remontide lõppu on koolimaja vääriskas, ilus ja hubane.

Möistame, et ehitustööde ajal on mõningaid ebamugavusi, kuid kogu tehtav töö on meie laste ja õpetajate tuleviku nimel. Täname kogukonda mõistva suhtumise ja toetuse eest!

Erli Aasamets

Kilingi-Nõmme
Gümnaasiumi direktor

VASTUVÖTUIINFO
10. KLASSI ASTUJATELE
2025

KiNG
Kilingi-Nõmme
Gümnaasium

**16. - 17. juuni
dokumentide
vastuvõtt
ja vestlused
KiNGis**

Turvaline ja toetav õpikeskkond

Valikkursused koostöös Sisekaitseakadeemiaga
ja TÜ Pärnu Kolledžiga

Tasuta toitlustus, õpilaskodu ja autokooli esmaabitarvikud

Head sportimisvõimalused, lai huviringide valik

www.kilingi.edu.ee
4492264
info@kng.edu.ee

Surju kool

Surju Kooli kevadised tegemised

19. märtsil toimus Surju Kooli 9. klassi ühiskonnaõpetuse tund Saarde vallavalitsuses, Saarde valla huvikeskuses ja Kilingi-Nõmme muusikakoolis.

Vallavanem Raivo Ott tutvustas Saarde valda ja vallavalitsuse tööd, oli võimalus ka kohtuda erinevate ametnikega. Huvikeskuse juht Hurmet-Mihkel Ilus näitas võimalusi, mida kohalikel noortel kasutada on ning muusikakooli direktor Katrin Läll jagas infot nii noorte kui täiskasvanute pilliõppe võimaluste kohta.

21. märtsil toimunud maakondlikul emakeeleolümpiaadil osalesid edukalt 6. klassi õpilane Sandra Juust (5. koht 6. klasside arvestuses) ja 5.k lassi õpilane Kerli Mägi (14. koht 5. klasside arvestuses).

Surju Kooli Oma Riigi valitsuse liikmed, peaminister Triinu Ojaste, siseminister Kaili Pärna ja haridusminister Karl Nikolai Meibaum ning valitsuse mentor Liis Virkus, osalesid 24.-26. märtsini koos teiste "Noortega & noortele" projekti osavõtjatega Soomes õppereisil. Jokioises tutvuti Paana kooliga, kohaliku rahvaülikooli ja noortekeskusega. Koolis olid head tingimused nii õppetööks kui vaba aja veetmiseks. Noortekeskus oli ümber ehitatud endisest baarist, seal saab mängida laua- ja arvutimänge, toimuvad koolitused, ühised söögitegemised jpm. Külalastati Leipneri Ironworks muuseumi, kus sai infot, kuidas sada-kaksada aastat tagasi toimus

rauatööstus. Ulvila linnas tutvuti noortekeskuse tööga ning kohtuti kohaliku noortevolikoguga.

26. märtsil külastasid Surju Kooli Are Jahimeeste Seltsi liikmed, kes rääkisid nii aasta loomast, metsloomadest üldiselt, jahimeeste panusest looduse hoidmisel ja kaitsmisel aga ka jahiohtusest ja metsas liikumisest. Õpilased ja lasteaialapsed said uudistada erinevate loomade nahku ja sarvi ning uurida lähedalt põdra hambaid. Kohtumise korraldas hoolekogu liige Gerli Afanasjev.

26. märtsil osalesid meie õpilased piirkondlikul bioloogiaolümpiaadil. Osalejaid oli kokku 7 õpilast: Mirko Gustav Kosenkranius – 6. klass, Karl Nikolai Meibaum – 7. klass, Liisa Ojaste – 7. klass, Gerti Abigail Afanasjev – 8. klass, Keijo Moh-nja – 8.klass, Kenneth Pärn – 9. klass ja Triinu Ojaste – 9. klass. Kõik olid tublid! Aitäh teile! Eriti tahaks veel ära märkida Mirko Gustavit ja Karl Nikolaid, kes mõlemad saavutasid oma klassi arvestuses 5. koha!

31. märtsil toimus Pärnu Koidula Gümnaasiumis maakonna koolinoorte kiirmale sarja IV etapp, millest võttis osa üle viiekümne koolinoore maakonna 17-st erinevast koolist. Anna, Kevin ja Keijo piirdusid kõik kolme punkti ja kohaga võistlejaterivi keskel, Kristo kogus 6 punkti ja võitis oma grupis kindlalt esikoha.

Mõttespordi olümpiaadist (neljast etapist koosneval male, kabe, gomoku,

Saarde vallas. Foto: Maarit Koger

Õpioskused. Foto: Maarit Koger

sudoku ja ristsõnade lahendamise võistlusest) võtsid kõige aktiivsemalt osa 4. klassi õpilased, aga parimaid tulemusi näitasid siiski kogenumad lõpuklassidest: Kristo lõpetas üldarvestuses 468 osaleja konkurentsist 24. kohaga. Üksikalade etapil jõudis 20 hulka ka Keijo, kes lõpetas populaarseimal alal, 246 osalejaga maleturniiril 36. kohal.

1. aprilli naljapäeva puhul andsid 2. klassis tunde lapsevanemad. Lapsed olid väga üllatunud, kui vanemad tundi tulid.

Õpetajad olid tublid ja said hästi hakkama. Põnevates tundides meisterdati lindude pesakasti, tehti viktoriini, õpiti korrutustabelit ja söödi kooki. Aitäh Kristi Kadakas, Tanel Lillemets ja Danel Kiviselg!

5. aprillil osales 5. klassi meeskond Õpioskuste Talgutel. Proovile pandi oma koostöö-, probleemülesannete lahendamise- ja voltmisoskus. Igauhe panus oli oluline eduka tulemuse saavutamiseks.

Oleme siiralt õnnelikud, et XXVIII laulu-

Tanel Lillemets 2. klassile tundi andmas. Foto: Ave Kartau

Jahimeeste Seltsi liikmed külas. Foto: Maarit Koger

peo "Iseoma" kunstilise toimkonna otsusel on nii Saarde valla mudilaskoor kui ka lastekoor pääsenud suurepärase hinnanguga

lauupeole. Kiideti kooride väga musikaalset esitust ja kaunist kõla. Suur, suur tänu lauljatele!

Tiina Pärn

Saarde valla mudilaskoor

Saarde valla lastekoor

SURJU KOOL

VASTUVÕTT
1. KLASSI
2025/2026. ÕPPEAASTAKS

Dokumentide vastuvõtt
15. mai - 10. juuni 2025
Avaldus saata: heidi.kodasma@surju.ee või
tuua kooli tööpäevadel 9:00-15:00
Avalduse vorm
<http://www.surju.edu.ee/index.php/oppetoeoe/dokumendid>
Info tel. 5023790 (direktor), 58126167 (õppejuht)

SPORT

Algas 2025 Saarde discgolfi hooaeg

Kilingi-Nõmmes hoiab lendavaid taldrikuid endisel õhus COOP Kilingi-Nõmme, kes katab igal SK Saarde korraldatud discgolfi võistlusel auhinnaalaua. 12. aprillil toimus 2025 aasta discgolfi sarja 1. etapp. Sel aastal on tegemist lahtiste võistlustega, see tähendab, et hooaja lõpuks võib Saarde valla meistriks discgolfis tulla ka väljaspool Saarde valda elav võistleja. Seitsmest

etapist arvestatakse viie parema tulemust. Esimesel etapil võtsid maksimaalsed võidupunktid Rain Siivert ja Lennart-Samuel Talviku Pärnust ning Reine Klettenberg, Margot Klettenberg, Villu Kalde Kilingi-Nõmmest. Järgmine etapp toimub 2. mail. Enne võistluste algust ootame töökaid abilisid discgolfi raja Talgupaevale.

Teeme ÄRA!

Toivo Tallo

Meeste esikolmik: Rain Siivert, Rico Kalde ja Raimond Laiv

Naiste esikolmik: Reine Klettenberg, Triinu-Liis Tõhk ja Kätlin Laur

Noored jalgpallurid tegid tegusid

Laupäeval. 12. aprillil osales jalgpallimeeskond Sensimma JK Saku Spring 2025 turniiril. 2018 vanusegrupis löödi kõigile meeskondadele värvaid, mis oligi meie eesmärgiks. Kohtuti Eesti kõige tugevamate meeskondadega: FC Flora, Nõmme Kalju, Saku Sporting, Saue JK ja JK Merkuur juunioriga. Saime sealt suurepärase võistluskoemuse ja lapsed olid väga tublid!

Siim Seimoja
treener

Pildil vasakult: Saara Sõstra (Abja lasteaed), Aron Saar (Abja lasteaed), Lucas Seimoja (Lasteaed Kröll), Sandri Nõmm (Kabli lasteaed), Sepo-Lennart Rebane (Tahkuranna lasteaed), Eke Hommik (Karksi-Nuia lasteaed), Ron Rocco Rosenberg (Karksi-Nuia lasteaed), Alex Kala (Karksi-Nuia lasteaed), Kris Tristan Anniko (Abja lasteaed), Rico Romy Rosenberg (Karksi-Nuia lasteaed)

Saarde Pullidele kolm Eesti MV medalit

Tartu Ülikooli spordihoones toimusid 5-6. aprillil Eesti meistrivõistlused jõutõstmises. Kolme nädala eest toimunud lamades surumise võistluse edust innustatuna läksid mehed nüüdki kõrgeid kohti püüdma. Tagasilöökk tuli vahetult enne

võistlust kui viiest mehest kaks haigestusid. See tähendas mittekomplekset meeskonda. Võistlema jäänud mehed näitasid aga suurepäraseid tulemusi. Vladimir Ossipov püstitas uued isiklikud rekordid ja võitis M2 arvestuses 1. koha nii oma

Günter Koovit EMV jõutõstmises 3. koht

-93 kg Eesti meister jõutõstmises Ringo Vainlo

kaalus kui absoluutarvestuses. Lisaks andis uus rekord avatud klassis 2. koha. 120+ kaaluklassis võitis Günter Koovit M1 arvestuses 1. koha ja avatud klassi 3. koha. M1 absoluutarvestuses andis tulemus Günterile

2. koha. -93 kg kaaluklassis püstitas Ringo Vainlo kükis ja kogusummas isikliku rekordi ning võitis avatud klassi 1. koha. 42 võistleja absoluutarvestuses oli meie parimana Ringo Vainlo 7. kohal.

Toivo Tallo

Kilingi-Nõmme 10 korviga discgolfi rajal.
2. etapp
R: 2. mai kell 18.00

Teeme Ära!

TALGUD KILINGI-NÕMME DISCGOLFI RAJAL

2. MAI kell 15.00

SAARDE DISCGOLFI SARI 2025

COOP
Kilingi-Nõmme
AUHINDADELE

14

Registreerimine igale etapile
www.discgolfmetrix.com
ja lõpetab 1 tund enne võistluse algust.
2007 ja noorematele TASUTA.
Vanematele 2-€ etapp.
Peakohunik: Erki Kangur, +372 53936772, erki94@hotmail.com

info: www.skसारde.ee

TERVE EESTI

Saarde Lasteaed
2025

COOP Kilingi-Nõmme MAIJOOKS

K 7. mai, kell 18.00
Kilingi-Nõmme kesklinna pargis

2025 a. joostakse vabas stiilis

Eriauhinnad vanusegruppide kiirematele ja stiilsematele kollektiividele
Stiilipunkte jagab žürii.
Registreerimine sündmuspaias

Jrk.	Võistlusklassid	vanus	võistkond	stiil	distants
1	Lasteia lapsed		8 last		
2	1-3. klass				kokku 2 ringi
3	Esindusvõistkonnad	eaü	4 < inimest		
4	4-6. klass				
5	7-9. klass		4 M + 4 N		Tüdrukud ja poisid ½ ringi
6	10-12. klass				

Täpsem info: Toivo Tallo, Erki Kangur ja Kadi Teearu

COOP
Kilingi-Nõmme

info: www.skसारde.ee

TERVE EESTI

Saarde Lasteaed
2025

Saarde kaitsepäev PEREPÄEV

L 10. mai kell 12.00 - 15.00
LAURI KARJÄÄRIS

Täpsuskütt

ÕHKRELVAST LASKMINE 10 LASKU
VAISTUVIBUGA 15 YARDI 10 NOOLT

VÕISTLUKLASSID:
PIT 2007 JA HILJEM SÜNDINUD
JUN 2006 JA VÄHEM SÜNDINUD

info: www.skसारde.ee

Gümñasiaad Serbias

Serbias Zlatiboris toimus 4.-13. aprill Rahvusvahelise Koolispordi Föderatsiooni (ISF) Gümnaasiaad kuni 15 aastastele (U15 vanuseklass) koolinoortele. Gümnaasiaadi näol on tegemist suurima rahvusvahelise multispordiüritusega kooliõpilastele ehk niinimetatud kooliõpilaste olümpiaga. Lisaks spordivõistlustele kuulub ürituse programmi ava- ja lõputseremoonia, mitmesugused kultuuriprogrammid, rahvuste õhtud ja palju muud põnevat. Kooliõpilased üle maailma saavad luua omavahel uusi tutvusi ja koos võistelda.

Tänavusel Gümnaasiaadil osales 2367 sportlast, 55 riigist üle maailma. Võisteldi 22 erineval spordialal. Üks võistlusaladest oli vibulaskmine. Eesti koondises osales ka Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 6.a klassi õpilane ja Vibuklubi Saarde plokkvibu laskja **Gregor Oriehov**.

Kohe esimesel ametlikul treeningpäeval mängis ka seal ilmataat korraliku vingerpussi ja maha sadas korralik lumi. Võistluspai- kadesse üles seatud telgid varisesid lume raskuse all kokku ja seetõttu lükati ametlik treeningpäev ühe päeva võrra edasi. See andis aga osalejatele sportimisest vaba päeva ja sai tutvuda kohaliku elu- ja vaatamis- väärsustega. Järgnevatel päevadel sujus kõik ladusalt.

Vibulaskmise kvalifikatsioonivõistlus toimus 8. aprillil. Plokkvibus tuleb lasta kokku 72 noolt, kuue noole kaupa, 40 meetri kaugusel asuvasse, 80 cm läbimõõduga märklehte millelt on eemaldatud punktualad

Gregor individuaalne hõbemedal

Gregor ja Vanessa pronksi autasustamine

1-4. Maksimaalne võimalik saavutatav skoor on 720 punkti. Gregoril õnnestus lasta 654 punkti ja sellega saavutas ta kvalifikatsioonis teise koha.

Vastavalt kvalifikatsioonis saavutatud kohale, lastakse edaspidi duelle. Edetabelis kõrgemal paigend võistkond või sportlane läheb alguses kokku edetabeli lõpus asuva võistlejaga või võistkonnaga. Kaotaja langeb võistlustest välja ja võitja läheb kokku teise paari võitjaga. Lastakse seni kuni selgub lõplik võitja.

Gümnaasiaadi vibuvõistluse esimesed medalivõitjad selgitati rahvusvaheliste segavõistkondade võistluses 9. aprillil, kus paari moodustasid ühe riigi poiss ja teise riigi tüdruk. Paarid pandi kokku vastavalt kvalifikatsioonis saavutatud kohtadele. Gregor sattus paaris laskma Serbia tüdrukuga Katarina Bozin'ga ja põnevate duellide tulemusena võideti koos hõbemedalid.

10. aprillil võistlesid omavahel rahvuslikud segavõistkonnad, kus võistlus-

Rahvuslike segatiimide poodium

Rahvusvaheliste segatiimide poodium

paari moodustasid samast riigist poiss ja tüdruk. Gregor laskis duellides koos Tartu Valla Spordikooli plokkvibu tüdrukuga Vanessa Vagul'ga ja koos võideti pronksmedalid.

Individaalsete matšidega alustati 11. aprillil. Viimse hetkeni põnevaks kujunes poolfinaal Gregori ja Poola plokkvibu noormehe vahel, kus 130 : 130 viigiseisul selgus võitja ühe otsustava noole laskmisega. Otsustava noolega laskis Poola noormees 8 punkti ja Gregoril õnnetus 9 punkti

lasta. Sellega tagas Gregor
koha 12. aprillil lastavasse
finaali.

Rohkete kaasaelajate
ergutuste ja põneva duelli
tulemusena pidi Gregor tun-
nistama Iraani plokkvibu
laskja paremust ning seega
Gregorile lõplikuks kohaks
individaalne hõbemedal.

Palju õnne Gregorile medalivõitude puhul ja edu edaspidistel võistlustel!

Suur tänu treenerid Dimo
Orichov ja Kadi Koort!

Täname Saarde valda ja
teisi toetajaid! Aitäh kõigile
kaasaelajatele!

Fotod: Kadi Koort

**LIPU-
MASTID**
KUNI
APRILLI LÕPUNI
10%
SOODSAMALT

Igaühel on õigus
heisata Eesti lipp
365 päeva aastas!

**Täpsem info
ja personaalne
pakkumine:
mastid@hobesolg.ee**

Tel 5565 5001
5565 5002

www.hobesolg.ee

PÄRNUMAA MEISTRIVÕISTLUSED & SAARDE VALLA LAHTISED MV 2025

KLASSIKALISES LAMADES SURUMISES

18. mai 2025
 kell 11:00
Kilingi-Nõmme suveaod
(vihana korral spordihoones)

Registreerimine: kuni 15. mai www.skusaarde.ee
 Osavõttadus: 15 € (delegatsioonid) / 25 € (välispool)
 Info: Ain Kumber 31 970 830 | Taseel Buisson 55 493 596

31

TULE JA NÄITA OMA JÕUDU!

FitShop

INVEST & HOLDING

Tali Noortetoa kohvik VI Saarde KultuuriTuuril

Tali Seltsimajas

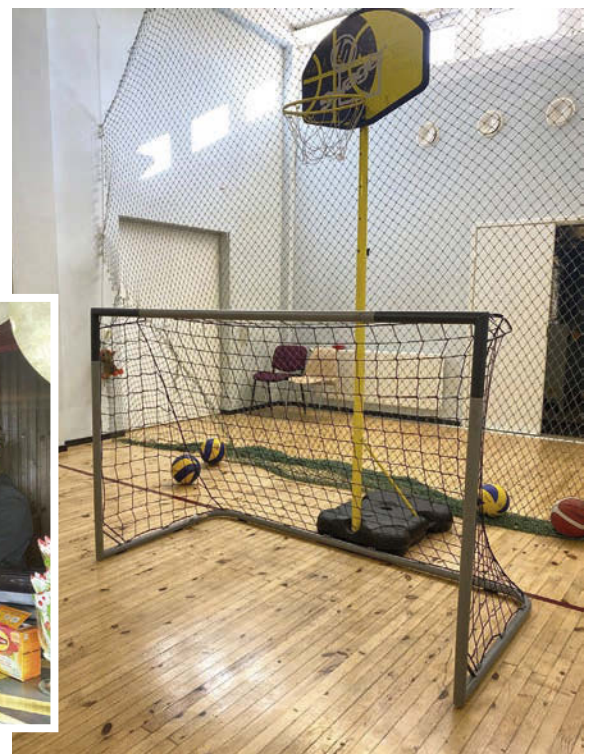
16. märtsil toimus Tali Seltsimajas Saarde KultuuriTuuri VI kontsert. Tali Noortetoa noored tegid kontserdi ajaks kohviku, et koguda raha jalgpallivärvade soetamiseks. Kohvik võeti esinejate ja külaliste poolt soojalt vastu ning müüdi täiesti tühiaks. Noor-

tel oli tööjaotus omavahel hästi organiseeritud, et igaüks sai jõukohaselt toimetada. Tagasiside lastelt oli positiivne ning uuriti, et millal saab uut kohvikut teha. Nüüd on värvad ostetud ja mäng jätkub jalga käsipalli lainel. Veel sai teenitud

raha eest ostetud lauamäng.

Soovime väga tänada kohalikku inimest, kes idee õhku paiskas! Tänud lapsevanematele, noortele ja Kilingi-Nõmme klubile!

Lii Raudsepp

Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus

Kevadpühad hoolduskeskuses

Sel aastal olid munade-pühad aprillikuu kesk-mise nädala lõpus.

Tiina on vastavalt tee-male dekoreerinud ruume, tegevusjuhendajad Ly ja Liina on juba aegsasti pla-neerinud ja ettevalmistusi teinud pühadega seon-duvate munade värvimi-seks. Huvilistele on antud võimalus mune värvida nädala erinevatel päevadel maja nii esimesel kui tei-sel korrusel.

Võimlemistunnis on kasutusel eri värvi linikud harjutuste tegemiseks ja kevadmeeleolu loomiseks.

Suur tänu Urmas Kal-dele, kes annetas oma trenažööri I korruse hoo-lealustele liikumisvõima-luse parandamiseks ruumi tingimustes. Ilmade soo-jenedes on taas tekkinud võimalus liikuda õues.

Ilusat kevadet kõigile!

Kristi Sutt

Mai Saarde kirikus

Täpsem teave algusaegade ning toimuva kohta koguduse õpetajalt telefon 5271563.

- Pühapäeval, 4. mail kell 11.00 jumalateenistus armulauaga.
- Pühapäeval, 4. mail kell 17.00 osadusgrupp
- Neljapäeval, 8. mail kell 18.30 kodugrupp
- Laupäeval, 10. mail kell 12.00 koguduse kasvu toetav õpituba
- Pühapäeval, 11. mail kell 11.00 jumalateenistus armulauaga.
- Pühapäeval, 11. mail kell 17.00 osadusgrupp
- Neljapäeval, 15. mail kell 18.30 kodugrupp
- Pühapäeval, 18. mail kell 11.00 jumalateenistus armulauaga.
- Pühapäeval, 18. mail kell 17.00 osadusgrupp
- Neljapäeval, 22. mail kell 18.30 kodugrupp
- Pühapäeval, 25. mail kell 11.00 jumalateenistus armulauaga.
- Pühapäeval, 25. mail kell 17.00 osadusgrupp
- Neljapäeval, 29. mail kell 18.30 kodugrupp
- Iga päev toimuvad armulauaga jumalateenistused.

Rohelise Jõemaa Koostöökogu (RJK) avab taotlusvooru ESF+ miniprojektide vastuvõtmiseks

Miniprojekte saavad esitada RJK piirkonnas tegutsevad seltsingud, mittetulundusühingud (sh kohalik tegevusrühm), sihtasutused, ettevõtjad ning kohalikud omavalitsused.

Toetatakse tegevusi, mis aitavad kaasa meetme 3, «Sotsiaalse kaasatuse suurendamine ja hoolduskoormuse vähendamine» meetmelehel välja toodud eesmärkide täitmisele. Ühe miniprojekti toetuse suurus on 6029 eurot, toetuse määr on 100%.

Taotlusvooru eelarve on 295 421 €.

Miniprojektide vastuvõtt toimub ainult elektrooniliselt **SPOKU taotluskeskkonnas ajavahemikul 21.-29.04.2025**

Täpsem teave taotlusvooru kohta on leitav RJK koduleheküljel www.joemaa.ee/meede3.

KILINGI-NÕMME KLUBIS

RÄNDAJA SALONGI-KONTSERT

15. MAIL KELL 19.00

PÄÄSE APRILLIS FIENTA.COM JA KLUBIS 10,-, MAIS 15,-

TUND ENNE ALGUST AVATUD KOHVIK, BRONEERI LAUD KLUBI@SAARDE.EE

Saarde valla kodukohvikute ja garaažimüügi päev

16. augustil 2025 kell 12-18

Registreeri oma kohvik enne 6. juulit. Registreerumise vorm leitav Kilingi-Nõmme Klubi facebooki ja kodulehelt

Lisainfo e- posti aadressil klubi@saarde.ee või 5569 5715

Kevadkontsert

Surju Koolis

15. mai kell 17.00

Esinevad koorid, solistid ansamblid ja muusikakooli õpilased

SURJU RAHVAMAJAS

KANTRIPIIDU

LAVAL ANSAMBL

KANTRI KOLMEKAS

26. APRILL 2025 KELL 20.00

LINE TANTS KAIE SEGERI EESTVEDAMISEL

AVATUD (sularahas) SALOON

PÄÄSE: 10 € KOHAPEAL 15 €

LAUD KATA ISE

PARIMA KOSTÜÜMI VALIMINE VÕIMALUS PANNA OMA OSAVUS PROOVILE

Laud broneerimiseks helista 5343 4653 (Liis)

Eesti Vähiliit ja Viljandi Haigla KUTSUVA RINNAVÄHI SÕELUURINGULE

2025. aastal on rinnavähi sõeluuringule kutsutud ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975.

PÄRNUMAA

BRONEERI AEG E-R KELL 8-16 ☎ 600 3155

SAARDE KIRIKU KÄÄRKAMBRIS
10. MAIL KELL 12.00-17.00

KOGUDUSE KASVU TOETAV ÕPITUBA : PÜHA VAIMU ANNID KOGUDUSES

Koolitaja Liisa Rossi EELK
Misjonikeskusest.

Osaletmine ja lõnnasupp tasuta!

Täpsem info koguduse õpetajalt 5271563
<https://misjonikeskus.ee/wp-content/uploads/2023/03/PV-annid.pdf>

Saarde valla OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISRING

17. mai 2025

Ohtlikud jäätmed on:

- ✓ Kasutamata jäänud või aegunud ravimid ja farmaatsiatooted;
- ✓ Saastunud pakendid;
- ✓ Lahustid, nagu näiteks täpentin, atsetoon ja tehniline bensiin;
- ✓ Taimekaitse- ja putukatõrjevahendid ning nende pakendid;
- ✓ Elavhõbedakraadiklaasid ja päevavalguslambid;
- ✓ Jahutusvedelik, kemikaalid, mootori-, käigukasti ja määrdeõlid, õlifiltrid;
- ✓ Nakkusohtlikud jäätmed;
- ✓ Vanad värvid, lakid, liimid, vaigud;
- ✓ Ohtlikke aineid sisaldavad pesuained;
- ✓ Patareid, akud.

Lisainfo

Saarde valla keskkonna- ja heakorraspetsialistilt, Kaie Sakalalt
☎ 5307 0296
✉ kaie.sakala@saarde.ee

Kogumisringi graafik:

Kilingi- Nõmme linn Turu tn parkla	09:15- 09:35
Kanaküla Kanaküla kõrts kinnistu ees	10:00- 10:10
Tõlla küla Kamali tee 16 ees	10:25- 10:35
Tihemetsa alevik Asuvere tee 12 garaažide ees	10:45- 11:00
Jäärja küla Nurmme kinnistu korterelamu juures	11:15 - 11:30
Veelikse küla Veelikse bussipeatus	11:55- 12:05
Kalita küla infostendi, pakendikonteineri juures	12:15- 12:25
Tali küla Kase tee 1 pakendipunkt	13:40- 13:55
Laiksaare küla Tiigimäe kinnistu ees	14:05- 14:15
Kalda küla Sääse tee pakendipunkt	14:30- 14:40
Surju küla Valla kinnistu, pakendipunkt	15:00- 15:20
Jaamaküla Teearu kinnistu, pakendipunkt	15:35- 15:50
Rabaküla Koprasaare kinnistu ees	16:10- 16:20
Metsaääre küla Miku tee lõik 4	16:30- 16:40

Kogumisringil võetakse elanikelt TASUTA vastu ainult ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmeid, vanarehve, eterniiti ja elektroonikat vastu ei võeta!

Rahastavad:

Saarde vald

DIIVANFESTIVAL

Õige diivan toob pere kokku!

~~1289€~~ 899€

~~749€~~ 939€

TULE
UUDISTAMA!

Pärnu
Pae 1

Selle reklaami
ettenäitamisel diivani
transport maja ette
TASUTA!

Diivanid kuni **-58%**

SISUSTUSKAUPLUS
DIIVANIPARADIIS

PARADIIS.EE

Kuhu minna meie vallas

04.03-30.04 Näitus „Loodus võluvas mosaiigis – oshibana kunst“ Kilingi-Nõmme klubis

01.04-31.05 Näitus „Pliatsi ja pintsliiga“ Surju raamatukogus

16.04-21.05 Eesti vaimse kultuuripärandi nimistu rändnäitus „Pärand elab!“ Surju raamatukogus

26. aprill kell 20.00 Kantripidu Surju Rahvamajas

27. aprill kell 9.00 Laat Kesklinna pargis

02. mai kell 15.00 Teeme ära! Talgud Kilingi-Nõmme discgolfirajal

05.-07. mai Mammograafiabuss Kilingi-Nõmme Coop Konsumi parklas

07. mai kell 18.45 Liivi lahe elektriühenduse trassialternatiivide võrdlustulemuste avalikustamine Kilingi-Nõmme klubis

08. mai kell 17.00 Kikepera looduskaitseala ja Soomaa rahvuspargi veerežiimi taastamistööde tehnilise projekti tutvustuse avalik arutelu Surju Rahvamajas

10. mai kell 9.00 Saarde Kaitsepäev

11. mai kell 9.00 Laat Kesklinna pargis

15. mai kell 17.00 Kevadkontsert Surju Koolis

15. mai kell 19.00 Rändaja salongikontsert Kilingi-Nõmme klubis

18. mai kell 11.00 Lamades surumise meistrivõistlused Kilingi-Nõmme suveaias (vihma korral spordihoones)

25. mai kell 14.00 Saarde KultuuriTuur Kilingi-Nõmme Suveaias

31. mai kell 17.00 tummfilm „Jüri Rumm“ koos Lähkma küla pillimeeste ja sõpradega Tali Seltsimajas.

05. juuni kell 19.00 Teater TRET etendus „Veider paar“ Kilingi-Nõmme klubis

12. juuni kell 10.00 Silmade kontroll ja prillide müük Kilingi-Nõmme klubis

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

12. juuni alates 10.00
KILINGI-NÕMME KLUBIS
Etteregistreerimine (kell 9-15)
telefonil **5323 2454**

- *kuiva silma test
- *silmarõhu mõõtmine
- *optilised päikeseprillid

Silmade kontroll 20 €, prillistjale TASUTA!

Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellasid, kulusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retroesemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale – raha kohe kätte! **53560761 Liina**

- Eterniit, plekkprofiil, bituumensindel katusetööd
 - Puitfassaadide ehitus ja värvimine.
 - Kortermaja trepikodade renoveerimine.
- 5352 9476, mehitus@gmail.com**

Õnnitleme!

Aprill

LEIDA SUTT	92
IRMA JAAKSON	92
ALMA-ARMILDE MÄNDLA	92
HELLE ATS	92
EVALD MASSA	91
ELVI TOMINGA	90
NIINA LEBEDEVA	88
JÜRI ASPEL	87
TÕNIS KAPSTA	86
LAINA LENSMENT	86
HELME JÕGI	86
ELVI PIIRI	85
HELLE PAAL	85
VEERA AAB	84
HELGI LUBLO	84
LINDA TEEARU	84
ELVE LEHTMAA	83
AVO TEEARU	83
ANTTI JUHANI BÖÖK	83
LEMBIT MUMM	83
ANNE-MARE PELTSER	82
MARET MADDISON	81
EVI LITVINOVA	81
HALYNA PAVLOVYCH	81
ATS PIKKUR	80
TEA RUUL	75
JOHANNES TAMM	70
SIRJE AIDULO	70
NATALIA KOPIIKA	70
ULVI KLAAR	70
MARE LAPP	70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

Avalik koosolek:

veerežiimi taastamistööd Kikepera looduskaitsealal ja Soomaa rahvuspargis
- Tehnilise projekti tutvustus

8. mail kell 17:00
Surju rahvamajas

Rohkem infot:
www.elfond.ee/waterlands/kikepera

Kontakt:
Jüri-Ott Salm
529 5933
jott@elfond.ee

Puurkaevud

Maaküte

Veesüsteemid

Biopuhastid

Septikud

Mahutid

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

Metsamaapinna ketasadrage ettevalmistamine istutamiseks.
5346 4785, info.metsaader@gmail.com

Uued vallakodanikud

Elisa Uiibo ja Mauno Mägi perre
sündis 17. märtsil 2025 tütar
LILLY-NORA MÄGI

Head Surju väärikad!

Surju eakate enesearengu kohtumiste sarja raames
külastame maikuus Muhumaad

Väljasõit **19. mail kell 08:30** Surju keskuse parklast

Palun pane ennast kirja, kas Surju poodi või telefonil
5343 4653 (Liis) **13. maiks**

Lõunasöögiks varuge kaasa ca 15 eurot sularahas

Avaneb

KORTERIÜHISTUTE KRIISIVALMIDUSE TOETUSMEEDE

Toetuse andmise eesmärk on suurendada korteriühistute toimepidevust kriisiolukorras.

Taotlusvoor on avatud **21.04.2025 kuni 30.11.2025** või kuni eelarvevahendite lõppemiseni.

Täpsem info on leitav aadressilt
<https://rtk.ee/korteriuhistute-kriisivalmiduse-suurendamine-2025>

Mälestame lahkunuid

SIRJE PIKKUR
18.05.1964–23.03.2025

HARALD LAANDE
11.08.1951–26.03.2025

ELLEN ORAV
09.10.1934–31.03.2025

LIIVI LAUR
05.10.1943–31.03.2025

AIMUR SALUJÄRV
24.05.1948–06.04.2025

KERSTI PÕLISTE
11.04.1952–06.04.2025

REIN PAAL
16.02.1941–09.04.2025

INGE LANKSAAR
05.10.1944–10.04.2025

PEETER ZAHHAROV
24.12.1958–11.04.2025

VILMA FROHBERG
02.03.1931–15.04.2025